

Byerne til, hvor Industrien trives, og at ude paa Landet kender man ikke til disse Forhold, i alt Fald ikke i nogen betydelig Grad. I enkelte store Stationsbyer, hvor der er opkommet nogen Industri, kan det maaske tænkes, at man allerede nu har en Antydning af noget lignende, men i Almindelighed tør man vel sige, at i Landbruget findes der ikke permanent nogen Arbejdsløshedsnød, tværtimod, der er snarere Mangel paa Arbejdskraft. Men alt dette tilsammen viser jo, at Arbejdsløshedsnøden er af en ganske særlig Art og Beskaffenhed, og hvis man vil gaa til en Løsning af dette Spørgsmaal, saa gælder det om at overveje denne Sag meget nøje, efterspore den i alle sine Enkeltheder og i alle sine Virkninger, og jeg har den Tro, at i det Forslag, som Kommissionen har fremsat, er det i nogen Maade sket Fyldest.

Men Beviserne for, at Arbejdsledigheden er til Stede i en saadan Grad, at den gør det nødvendigt for Offentligheden at træde til, kan man jo sige til mig, mangle endnu; Beviserne derfor har jeg ikke givet. Jeg tror imidlertid, at Beviserne i Virkeligheden ligge lige for Haanden. Jeg tænker her paa, at der er jo ikke saa længe imellem, at der i det ene eller det andet Blad staar en Meddelelse af en meget tung Natur. Jeg mindes saaledes, at jeg allerede for mange Aar siden lagde Mærke til en Meddelelse i „Nationaltidende“, hvor der stod om en Mand, som havde berøvet sig selv Livet — han havde hængt sig —, og bag efter stod der med nogle tørre Ord, at saa vidt det kunde skønnes, var Motivet til denne sørgelige Gerning det, at den paagældende i længere Tid havde været arbejdsløs og trods alle Anstrengelser ikke havde kunnet faa Arbejde. Den Slags Avismeddelelser vil man have set af og til i de forskellige Blade, og skønt man jo ikke behøver at tillægge saadanne mere henkastede Meddelelser i Bladene nogen overvældende Betydning, pege de dog alligevel ret alvorligt paa et Samfundsfænomen.

Men det egentlige, fuldgyldige Bevis ligger i den faktiske Arbejdsløshed, der i Virkeligheden kan paavises gennem den Statistik, som vi have angaaende disse Ting. En saadan Statistik findes i Kommissionens Betænkning, og jeg skal henvisе ærede Medlemmer dertil. Det er en meget fyldig Statistik, som giver en fuldstændig Redegørelse for alle disse Forhold; og jeg skal blot her i min Omtale nævne et eneste Aar for at vise, hvor stor Arbejdslø-

hed der var i dette Aar; det er Aaret 1903. Naar jeg tager dette Aar, er det, fordi det i saa Henseende maa kunne betegnes som et Middelaar. Aaret 1902 var af den Beskaffenhed, at Arbejdsløshedsnøden var meget større end i 1903, og i Aarene efter 1903 var den noget mindre. Jeg har derfor valgt Aaret 1903 og skal i saa Henseende nævne nogle enkelte Tal. Der findes i Betænkningen en Redegørelse for, hvor mange Arbejdsløse der var i hver Maaned i 1903. Tallene ere følgende: I Januar Maaned var der 17,425, i Februar 18,867, i Marts 10,946, i April 6,917, i Maj 4,671, i Juni 4,946, i Juli 5,263, i August 5,129, i September 5,971, i Oktober 8,681, i November 12,533, i December 15,594. Se disse Tal, som vistnok ikke i nogen Henseende ere overdrevne, afgive jo et fuldgyldigt Bevis for, at der er Anledning til at tage dette Spørgsmaal op til alvorlig Drøftelse og Overvejelse. Den store Arbejdsløshed har jo gjort det nødvendigt for Fagene selv at tage denne Sag i sin Haand, og i Betænkningen vil man ogsaa finde, at de Ofre, som Fagene have bragt i saa Henseende, ere meget betydelige. Fagforeningerne herhjemme have ikke staaet ledige eller fremmede overfor dette Spørgsmaal om Hjælp til de arbejdsløse, og flere af Foreningerne have i mange Aar haft Understøttelseskasser, hvortil de have ydet Tilskud. Der kan nævnes Bagerne, Bogbinderne, Bygningssnedkerne, Bødkerne, Formerne, Typograferne og Smede- og Maskinarbejderne; som have haft saadanne Kasser, hvorved de have søgt at betrygge sig imod Arbejdsløshedsnøden. Og se vi hen paa de Ofre, som ere bragte, saa skal jeg ogsaa her nævne nogle ganske enkelte Tal, som i høj Grad belyse hele dette Forhold. I 1897 blev der udgivet 32,600 Kr., i 1898 75,600 Kr., i 1899 118,789 Kr., i 1900 237,374 Kr., i 1901 346,976 Kr., i 1902 412,271 Kr., i 1903 366,053 Kr., i 1904, som er det sidste Aar, for hvilket der foreligger Statistik, blev der udgivet 411,962 Kr. I Aaret 1904, da man fra Fagenes Side bragte dette store Offer, fandtes der i Landet 94 Forbund og enkelte større Foreninger med et samlet Medlemsantal af 90,111.

Disse ganske faa Tal, som jeg her har nævnt, forekomme mig at vise, at man fra Fagenes Side alvorligt har taget dette Spørgsmaal op, saa godt som man har kunnet det, og man har ikke skyet at bringe meget store Ofre til Løsning af denne Opgave. Men netop dette Forhold synes mig at vise, at efterhaanden som